

Valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot

1. Valvotut ja tuetut tapaamiset

Tilaaja päättää palvelu aloittamisesta ja sen muuttamisesta sekä palvelun päättymisestä.

Valvottujen ja tuettujen tapaamisten järjestäminen perustuu sosiaalihuoltolain 27 §:än. Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonnalla huolehditaan siitä, että lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu tapaamisoikeus toteutuu lapsen edun mukaisesti. Valvottujen ja tuettujen tapaamisten järjestäminen perustuu vanhempien tekemään, sosiaalilautakunnan vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen, jossa määritellään valvonnan sisältö.

Lapsen ja vanhemman välisiä valvottuja tapaamisia järjestetään silloin, jos lapsen ja vanhemman väliseen tapaamiseen liittyy lapseen kohdistuvaa uhkaa ja erityistä huolta. Tilanne voi olla huolestuttava, jos tapaava vanhempi ei kykene hoitamaan lasta tai kohtelee lasta hänen etunsa vastaisella tavalla. Valvottuja tapaamisia voidaan käyttää myös sellaisessa tilanteessa, jossa on pelättävissä, että lapsi viedään luvatta pois maasta. On myös sellaisia tilanteita, jolloin tapaamisiin ei liity varsinaista huolta tai uhkaa lapsen kannalta, vaan lapsi ei ehkä ole tavannut vanhempansa lainkaan aikaisemmin tai yhteydenpito on ollut erittäin vähäistä. Tilanteen taustalla voi olla vanhempien välisiä ristiriitoja tai lähivanhemman negatiivinen myötävaikuttaminen lapseen.

Perusteena voi myös olla lapsen psyykkisen turvallisuuden vaarantuminen. Lapsi voi olla esimerkiksi pelokas ja traumatisoitunut, koska on joutunut näkemään vanhempien välistä väkivaltaa. Tapaavalla vanhemmalla voi olla päihteiden, huumeiden, lääkkeiden käyttöä, mielenterveysongelmia, väkivaltaista käyttäytymistä tai lapsi on joutunut seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi.

Valvotuissa tapaamisissa valvoja on tapaamisen ajan näkö- ja kuuloyhteydessä lapseen ja vanhempaan. Tapaamiset suunnitellaan ja toteutetaan lapsi- ja perhekohtaisesti ja erityistarpeet huomioiden. Tapaamiset toteutetaan mahdollistamalla lapselle ja vanhemmalle tilaisuus yhdessäoloon, kuitenkin niin, että valvoja pystyy seuraamaan tilannetta ja tarvittaessa puuttumaan tapaamisen kulkuun. Valvojan tehtävänä on myös toiminnallaan edistää ja tukea lapsen ja vanhemman välistä suhdetta ja vuorovaikutusta.

Valvojan tehtävänä on huolehtia siitä, että lapsi tuntee olonsa turvalliseksi tapaamisessa ja tapaamiset toteutuvat lapsen edun mukaisella tavalla. Valvojan tehtävänä on huolehtia

siitä, että lasta ei vahingoiteta fyysisesti tai psyykkisesti eikä viedä luvatta pois tapaamistilanteesta.

Tapaamispaikassa tarjotaan lapselle ja tapaavalle vanhemmalle välipala.

Valvotut tapaamiset voidaan määritellä toteutettavaksi kahden henkilön toimesta. Mikäli tapaamisissa on vartijan tarve, sovitaan vartijan käyttämisestä etukäteen tilaajan kanssa. Tilaaja vastaa etukäteen sovituksen vartijan kustannuksista. Akuuteissa ja yllättävissä tilanteissa valvoja hälyttää poliisin.

Tuetuissa tapaamisissa valvoja on käytettävissä tapaamisen ajan. Tuetussa tapaamisessa ohjaaja on paikalla lapsen ja vanhemman tapaamisessa ja tulee tarvittaessa apuun, jos vanhempi apua tarvitsee toiminnan tai vuorovaikutuksen tueksi. Tapaamisen alussa valvoja tarkistaa tapaavan vanhemman kunnon. Tapaamisen aikana valvojan ei tarvitse olla jatkuvassa näkö- tai kuuloyhteydessä, mutta on toisessa huoneessa saatavilla, jos häntä tarvitaan.

Tapaamisen kesto määräytyy tapaamisten perusteena olevan sopimuksen tai tuomion mukaisesti. Valvottujen tapaamisten kesto on tyypillisesti muutamia tunteja, esimerkiksi neljä tuntia. Tapaamisten aloitus voi tapahtua porrastetusti.

Palveluun voi sisältyä myös arviointia. Tällöin valvoja havainnoi lapsen ja vanhemman vuorovaikutusta sekä vanhemman kykyä huomioida lasta sekä raportoi asiasta tilaajalle. Mahdollinen arviointi on kaikkien osapuolten tiedossa.

2. Valvotut vaihdot

Valvotuissa vaihdoissa valvoja huolehtii, että lapsi siirtyy sopimuksen tai päätöksen mukaisesti vanhemmalta toiselle.

Valvojan tehtävänä on valvotussa vaihdossa huolehtia, että lapsen siirtyminen vanhemmalta toiselle sujuu turvallisesti ja lapsen edun mukaisesti. Valvojan tehtävänä on tapauskohtaisesti esimerkiksi vanhemman kunnon ja muiden olosuhteiden varmistaminen.

3. Tapaamisen keskeyttäminen

Tapaamisen valvoja voi päättää, että tapaamista ei aloiteta tai vaihtoa ei suoriteta, tai keskeyttää tapaamisen, jos se on välttämätöntä lapsen edun vuoksi. Valvojan on annettava toimivaltaiselle lastenvalvojalle viivettä kirjallinen selvitys keskeyttämistään tai muusta syystä toteutumatta jääneistä sovitusta tapaamisista. Selvityksen on sisällettävä valvojan tiedossa olevat syyt tapaamiseen estymiseen tai peruttamiseen.

Tapaamisen peruuttaminen tulee ajankohtaiseksi esimerkiksi silloin, kun vanhempi saapuu tapaamiseen päihtyneenä.

Valvojalla on oikeus vain yksittäisen tapaamiskerran peruuttamiseen tai keskeyttämiseen. Valvoja ei voi päättää, että tapaamisia ei vastaisuudessa toteuteta. Jos yksittäisiä tapaamiskertoja joudutaan toistuvasti keskeyttämään, voi tulla harkittavaksi tapaamista koskevan sopimuksen tai tuomioistuimen päätöksen muuttaminen.

4. Palvelun toteuttamispaikka ja tilat

Valvottuja ja tuettuja tapaamisia voidaan järjestää sovitulla tavalla esimerkiksi lapsen kotona, isovanhempien tai muiden läheisten luona, palveluntuottajan tiloissa tai muussa sopivassa tilassa.

Valvottujen ja tuettujen tapaamisten palveluntuottajalla on oltava tapaamisten toteuttamiseen käytettävissä tila. Vähimmäisvaatimuksena on, että tila sijaitsee Satakunnan maakunnan alueella ja että tilassa on kaksi ovea, (ns. pako-ovi). Palveluntuottajan työntekijän käytössä on oltava asianmukaiset turvallisuusjärjestelyt, joilla asiakkaiden turvallisuudesta huolehditaan.

Tapaamistilan on oltava luonteva sekä lapselle miellyttävä ja turvallinen. Tapaamispaikka on kodinomainen ja normaalin arjen kanssakäymisen mahdollistava. Tapaamispaikassa on tilat ruokailuun ja ruoanlaittomahdollisuus. Lapsella ja vanhemmalla pitää olla mahdollisuus keskinäiseen yhdessäoloon kuitenkin niin, että valvoja pystyy seuraamaan tilannetta ja tarvittaessa puuttumaan tapaamisen kulkuun.

Lapselle on tilassa hänen kehitystasoaan vastaavia leluja, pelejä, ja toimintamahdollisuuksia.
